



ALBANIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
ALBANAIS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
ALBANÉS A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 14 May 2007 (morning)
Lundi 14 mai 2007 (matin)
Lunes 14 de mayo de 2007 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Shkruani nje koment te shkurter per nje nga pasazhet e meposhtme.

1. (a)

Duert e nanes

U zgjue. Nji të nxehtë i mërzitshëm në trup e nji rëndim krejt i dhanë ndijen e zgjimit. Pagjumshëm mendën kaplue prej avujve të gjumit, njëherë së pari s'dinte se
5 çorë ishte as ku gjindej. Hapi syt e i mbajti çelë dy çasa të vetëm.

Oda me dy pasqyrat e saja, me tryeza mbushë me libra. me raft e me lavabo, qëndronte në nji gjymsë drite të lehtë. Ai ndieu nji të dridhun trishtimi tue e pa. Ah, në i çelë syt e m'u gjetë n'odën e vet, në Shqipni! Kapakët e dritoreve t'afruem e koltrinat e bardha zbutshin
10 dritën. e cila jashtë dukej e gjallë. Ishte mbaqdite.

Prap mbylli syt. E atëherë heshtja i u avit si det mje ke veshët.

Xhamat e dritoreve të hapuna lejshin me hy n'odë
15 zhurmën e zanet e rrugës. Ai banonte në nji ndër udha ma të qeta t'atij qyteti të huej... Nji zile, tringulloi e pak mbrapa nji portë krisi tue u hapë e tue u mbyllë; do hapë kumbuen e u larguen; nji za grueje i largët thirri e mandej qeshi.

20 Ai e shijonte at qeti tue mendue do zane të njoftuna tjera, ato të shtëpis atnore.

Kryet i dhimbte. Syt me i çelë i digjshin. Nji jone pjanoforte kah fundi i rrugës nisi me e kënaqë e njëherit m'e trazue. Kujtoi se do të mundte me ndjek fillin e
25 melodis. U shtri prapët në shtrat, tue mbështet qafën edhe butin e kres në jested e tue lanë veshët e lirshëm.

Por vuni roe menjherë se duert e shpejta e të zhdërvjelluna qi shetitshin posht e nalt tastjerën e largët, përsritshin me kujdes nji ndër aso ushtrimesh të vishtira e
30 të ndërlikueme, të cilat kunorzojnë nji studjim shum tjetsh.

Shkalla herë të planta herë të pingulta tingujsh, qi holloheshin e zgjanoheshin, tue u shtue e tue u rrallue, vijshin e ngreheshin përpjetë n'at paq mbauditjeje. Atij
35 i gitej si m'u ngjit nëpër to hov hov, dhe, i arrijtun në kulm, m'u rrëzue në nji shprazi tjetër disi ma të hapun, deri sa ato duer të panjoftuna të largta prap e kapshin edhe e naltojshin kambë kambë majë nji piramidje tingujsh... Në fillim u ngjit e u zbrit disi me andje; mbas pak
40 kohe ato shkalla qi rrëxoheshin e prap ngreheshin u banë nji torturë për të. Mshafi kryet nën mbloje për mos me ndëgjue. Kumboi nji hap nën dritore. Të tanë shpirti i tij ndei pezull në kumbim t'atij hapi. Nuk i thonte kurrigja. Kambë të panjoftuna.

45 Përkujtoi hapat shtëpiakë nëpër çardak, atje. Të gjithë i njëfte në t'ecun gjinden e vet. Nji hap tjetër u afrue e u largue n'udhë qi heshte. Sa gëzim me njoft papritmas nji hap të dashtun e m'e ndëgjue tue u ndalë: nji tringullimë zilje, nji krizëm porte të hapun, zhurmë e zane në
50 ruginë...

- Të nxehtë. Flakroi larg vetes mbulojën. Pjanoforta kumbonte, në fund t'udhës, papushue. Nji grue foli do kohë prej nji dritorje kundruell me dike poshtë në rrugë.
- 55 Kishte zjarrmi. Sigurisht ethe. U mbulue prap. I ra ziles qi varej në krye të shtratit.
- E zoja e shtëpis erdhi e u çudit tue e pa rat n'at orë. Ai i a lexoi çudin në fytyrë. Lypi nji thërmometër. Kur i a sollne edhe e vuni nën sqetull, i ra në mend se herën e fundme qi pat ethet nana e motrat rrijshin pranë tij,
- 60 atje në shtëpi aq të largët.
- E hoq: tridhetenandë e gjymsë.
- Ju lutem pak akull, zojë, për me i vu peca të ftohta kres.
- U suell në bri të rrëmajtë e mbylli syt. Shtrati i tij.
- 65 Andej musandra, këtej dritorja prej kah shifej mandi në mjedis t'oborrit, në fund tryeza e punës, Për bri soje libërtorja. Oda e tij. Atje. Edhe smëndja përveshet me ambëlsi depërtuese kur t'a shtron trupin n'odë t'ande e grumbullon rreth teje gjindt e shtëpis s'ate. Nana, motrat.
- 70 Hapi syt. Drita mbas koltrinave të bardha bierte pak nga pak gjallnin. Hija po mbushte udhën. Mbramja avitej. Pjanoforta kish heshtun.
- Qe, akulli.
- Zani i huej i a pezmatoi edhe ma tepër dhimbën e
- 75 kres. Zoja e shtëpis i a lagu do cepa, grini akullin e, si e shtini ndërmjet atyne ia vndoi mbi ball e filloi me i a fërkue tamthat.
- Ato duer qi i a fërkojshin ballin e i a ndrorojshin pecat e ftohta. s'dijshin me i a zbutë dhimbat.
- 80 — Nanë!
- E shqyptoi me za të naltë emnin e dashtun? Grueja u përkul kah ai e pyeti plot kujdes:
- Dëshironi gja?
- Po, duert e nanës dëshironte, pse vetëm ato mund të
- 85 dijshin me gjetë dejt ma të mshefun qi dhimbshin.
- I u dukte se rrëzohet nëpër nji firmament të kuq. Binte prej nji reje së ndezun, poshtë, kulihum, në nji re tjetër edhe ma të ndezun, poshtë. picingul. në nji firmament të verdhë.
- 90 Shkalla ngreheshin prej duerve të panjehuna, e ai rrëzohej e rrëzohej pa ra kund.
- Pse bje ajo pjanofortë?
- Asnji pjanofortë s'a tue ra, zot i dashtun.
- Ai heshti do kohë. Mbandej prap:
- 95 — Sa mirë s'lodhen ato duer?
- Duert e mija, thoni?
- Zoja e shtëpis, grue e shtyme në mot, e shikoi për seri. Ai mbante syt mbyllë. Po, ai dinte se ato duer në firmament flakues, ato duer fluturues në tastjerë të largët, ato duer të hueja në ball e ndër tamtha, dojshin m'e torturue. Ah, duert e nanës. Ato shërojnë me nji të prekun sepse i njajti gjak rrjedh n'ato gishta qi freskojnë e në tamtha qi digjen; ai mish qi vuen qe dikuer nji me ato duer qi ambëlsisht përpiqen me largue zjarrmin e tij.
- 100 E ato duer ishin larg.

Hane Gjaku, *E. Koliqi* (1949)

- Cili është mesazhi dhe ideja e shkrimtarit Ernest Koliqi në pasazhin e ‘Duart e Nanes’?
- Çfarë ju impresionon ju në lidhje me tekniken narrative të shkrimtarit?
- Cili është qëndrimi i autorit ndaj kësaj teme? A mendoni ju se ai po çfaqë përvojën e tij të vërtetë?
- Çfarë reagimi keni ju kundër një rrethane të tillë dhe a përjetoni ju ndonjë ndjesi të veçantë?

1. (b)

ATHEUT

N'ty mendoj kur agon drita,
Kur bylbyli mallshem kndon,
N'ty mendoj kur soset dita,
Terri boten kur e mblon.

5 Veç se ty të shoh un n'anderr,
Veç se ty, çuet t'kam n'mendim;
Ndër t' veshitira ti m'je qanderr,
Për ty i lehtë m'vjen çdo ndeshkim.

Tjera brigje, fusha e zalle
10 Un kam pa, larg tue ba shtek;
E përgjova tjera valle,
N'tjera lule syu m'u rrek;
Por nje fushë ma e blertë nuk shtrohet,
Por nji mal ma bukur s'rri,
15 Ma i kulluet nji lum s' diktohet,
Moj Shqypni, porsi i ke ti.
N'ty ma i bukur lulzon prilli,
Janë ma t'kandshme stinë e mot;
N'ty bylbyli pa le dielli
20 Kndon ma i ambel t'Madhit Zot.
Pa ty lules s'm'i vjen era,
Pa ty pema fryt nuk m'bjen
Mue pa ty nuk m'del prandvera,
Pa ty dielli nuk m' shkëlzen.
25 Dersa t'mundem me ligjrue
E sa gjall me frymë un jam,
Kurr, Shqypni, s'kam me t'harrue,
Edhe n'vorr me t'përmendë kam.

Gjergj Fishta, nga *Mrizi i Zanave* (1920)

- Cili është mesazhi i poetit Gjergj Fishta në poezinë 'Atheut'?
- Flisni për veçantësi të stilit të Fishtës të bazuar në këto poeme.
Çfarë është e veçantë në artin dhe në gjuhën e përdorur prej tij?
- Në çfarë mënyre krijon poeti atmosferën e pathosit në këto poeme?
- Ç'fjalë e shprehje përdoren për ta përshkruar atdheun me ngjyrat me të bukura?